

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: ministry@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Від _____ № _____

На № _____ від _____

Рахункова палата України

Щодо результатів аналізу
формування та проведення видатків
на професійно-технічну освіту

На лист Рахункової палати України від 14.01.2016 № 18-54 в межах компетенції надаємо інформаційні матеріали щодо результатів аналізу формування та проведення видатків на професійно-технічну освіту за рахунок коштів міжбюджетних трансферів з державного бюджету місцевим бюджетам.

Додаток: на 4 арк.

Заступник Міністра

П. К. Хобзей

Інформаційні матеріали
щодо результатів аналізу формування та проведення видатків
на професійно-технічну освіту за рахунок коштів міжбюджетних трансферів
з державного бюджету місцевим бюджетам

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про державний бюджет на 2016 рік" та політикою децентралізації питання усунення виявлених Рахунковою палатою України недоліків щодо формування та проведення видатків на професійно-технічну освіту унеможлиблюється.

Відповідно до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» з 1 січня 2016 року фінансування видатків на підготовку робітничих кадрів у професійно-технічних та інших навчальних закладах передано з державного бюджету на місцеві. Тобто фінансування навчальних закладів, розташованих у містах обласного значення, передбачено здійснювати з бюджетів міст обласного значення, інших – з обласних бюджетів та бюджету м. Києва. Також цією нормою Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України повинен забезпечити передачу з державної власності у комунальну власність відповідних установ та закладів.

У напрямку децентралізації управління і дерегуляції передбачається переглянути обсяги і межі повноважень центральних і місцевих органів управління освітою, скорочення контрольно-наглядових функцій, перехід у фінансуванні навчальних закладів від принципу утримання навчальних закладів (фінансування стін) до принципу формування їхніх бюджетів на основі чисельності контингенту і стандарту вартості навчання одного учня, студента (гроші йдуть за дитиною); розроблення і затвердження стандарту вартості навчання одного вихованця, учня, студента на всіх рівнях освіти — так званий «освітній кошик».

Формування проектних показників обсягів державного замовлення на підготовку робітничих кадрів та молодших спеціалістів професійно-технічними навчальними закладами Міністерства освіти і науки України здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2013 року № 306 «Про затвердження Порядку формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» (далі – Порядок).

Державне замовлення формується Міністерством економічного розвитку і торгівлі України за поданням Міністерства освіти і науки України.

Державне замовлення на підготовку робітничих кадрів формується (коригується) для кожного професійно-технічного навчального закладу та затверджується відповідним наказом Міністерства освіти і науки.

Станом на 01.01.2016 р. мережа професійно-технічних навчальних закладів, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, становить 817 навчальних закладів (крім ПТНЗ Донецької та Луганської областей, які розташовані в зоні проведення антитерористичної операції).

Державні професійно-технічні навчальні заклади здійснюють підготовку кадрів з понад 400 професій (з яких більшість є інтегрованими).

Формування державного замовлення на підготовку кадрів за професіями та спеціальностями по кожному навчальному закладу в розрізі регіонів передбачає велику системну роботу для Міністерства освіти і науки та департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій. Крім того, державне замовлення формується і за інтегрованими професіями, що складаються з декількох робітничих професій. Враховуючи викладене, доцільно залишити формування державного замовлення за напрямками економічної діяльності.

Крім того, форма, за якою відповідно до Порядку складається та затверджується проект державного замовлення на підготовку кадрів передбачає надання даних у розрізі найменувань напрямів підготовки. Професії з Державного класифікатора України ДК 003:2010, що ліцензовані і за якими здійснюється підготовка у професійно-технічних навчальних закладах по 35 напрямках підготовки визначаються відповідно до назв галузевих випусків Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Формування проектних показників обсягів підготовки кадрів за державним замовленням здійснюється на підставі конкретних угод, укладених між професійно-технічними навчальними закладами та замовниками кадрів. Узагальнені показники по кожному регіону погоджуються обласними (міськими) державними адміністраціями.

Методику розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2013 року № 346.

Розрахунок орієнтовної вартості підготовки одного кваліфікованого робітника за державним замовленням повинен здійснюватися державними професійно-технічними навчальними закладами з урахуванням мінімальних економічно обґрунтованих витрат для їх підготовки.

Однак, на практиці орієнтовна вартість підготовки одного кваліфікованого робітника розраховується у відповідності до фактично виділеного загального фонду фінансування та середньорічного контингенту.

Розподіл видатків загального фонду здійснюється на фінансування професійної підготовки робітників, соціальний захист учнів та педагогічних працівників, експлуатацію приміщень і споруд та штатного обладнання навчальних закладів відповідно до встановлених нормативів, що є гарантованою межею, нижче якої не може бути здійснено фінансування.

До 1 січня 2016 року підготовка кадрів за рахунок державного бюджету фінансувалась тільки за захищеними статтями (заробітна плата працівникам, стипендія учням, видатки на соціальний захист дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, комунальні послуги). При умові врахування затрат на сировину, матеріали для проведення навчально-практичних робіт у відповідності до введених в дію нових стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій матеріали, видатки розвитку, обладнання та інвентар вартість підготовки одного учня професійно-технічного навчального закладу буде досить високою.

Крім того, на сьогодні орієнтовна вартість підготовки одного кваліфікованого робітника нижча ніж вартість підготовки одного спеціаліста у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, де відсутня практична складова.

Працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, які навчались за державним замовленням, здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 784 (далі – Порядок):

Зазначений Порядок передбачає впровадження договірних засад, а саме: укладання договорів між навчальними закладами та роботодавцями за участю регіональних органів Міністерства соціальної політики та укладання на їх основі угод безпосередньо між роботодавцем, випускником та третьою стороною щодо надання якісної професійної освіти, якою виступає професійно-технічний навчальний заклад, що є підставою для якісного формування державного замовлення на підготовку робітничих кадрів.

Неодноразово Міністерством освіти і науки вносились пропозиції щодо змін до Порядку для врегулювання відносин між роботодавцем та професійно-технічним навчальним закладом в частині посилення відповідальності сторін. Однак, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні була висловлена чітка позиція забезпечення працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів за умови наявності робочих місць на момент випуску учня з ПТНЗ.

Продовжується робота щодо розроблення державних стандартів професійно-технічної, створюються центри із упровадження інноваційних технологій.

На даний час Міністерством затверджено 323 державних стандартів професійно-технічної освіти з професій, що користуються попитом на ринку праці. У розробленні зазначених стандартів брали активну участь роботодавці, які визначили кваліфікаційні вимоги до кожної професії.

У 2015 році затверджено 72 державних стандарти професійно-технічної освіти. На 2016 рік заплановано розробити ще 62 таких стандартів.

Щодо державного стандарту з професії «Верстатник широкого профілю» (код 8211), затвердженого наказом МОН від 30.09.2014 № 1092, роздрукований варіант якого на час перевірки не містив переліку основних обов'язкових засобів навчання. Дану технічну помилку усунуто до

закінчення терміну перевірки та до вказаного вище державного стандарту додано основні обов'язкові засоби навчання, подано на перевірку повторно роздрукований та електронний варіанти даного державного стандарту.

Здійснюються заходи з удосконалення мережі державних професійно-технічних навчальних закладів шляхом їх укрупнення.

Основною проблемою забезпечення реальних потреб галузей економіки у кваліфікованих кадрах на сьогодні є відсутність механізму визначення перспективної потреби ринку праці.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, центральні органи виконавчої влади не в змозі впевнено спрогнозувати кількість та визначити кваліфікацію фахівців для потреб національної економіки. Не задіяні і ринкові механізми. Осторонь цих процесів залишилися роботодавці та підприємства.

У свою чергу, розроблення методології вивчення ринку праці та визначення на цій основі потреб у підготовці кваліфікованих кадрів потребує об'єднання зусиль Міністерства економічного розвитку і торгівлі та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади, залучення інституцій Національної академії наук України, роботодавців, вивчення міжнародного досвіду та залучення міжнародних експертів.

Заступник
директора департаменту
професійно-технічної освіти

В. О. Карбишева